Leders tale årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag 2018

Gode møteleder- Kjære årsmøte!

Da har nok et år gått for Sør-Trøndelag Bondelag. Mitt første i lederstolen. Det har definitivt vært både krevende, lærerikt, arbeidsomt og interessant. Det er ikke alltid like lett å vite hvilke saker man skal fronte, eller innlegg man skal besvare. Ei heller hva som plutselig dukker opp underveis. Man må nok velge noen ganger hva man vil flagge høyest. Mens man med en del andre ting jobber mer i kulissene for å få gjennomslag. Det er tøft å starte rett på med jordbruksforhandlingene som nyvalgt. Fjoråret var nok litt ekstra heftig sånn, med et jordbruksoppgjør som endte med brudd og en avgjørelse på det, som ikke kom før 26 juni og da ble det fordelingsforhandlinger. Noe vi aldri har vært med på før.. Jordbruksoppgjøret 2017 går nok inn i historien som noe spesielt. Å tålmodigheten vår ble nok litt satt på prøve…

Målet er nok alltid å komme til enighet, men dette lykkes dessverre ikke hver gang og da må vi ut i aksjoner og vise vår motstand mot tilbudet fra staten…

Sør Trøndelag Bondelag klarte å mobilisere godt i fjor også, ene og alene fordi dere lokallag alltid stiller opp.

Dette er et år som har gått i forrykende tempo. Og det er vel sånn når man har mye å gjøre og oppgaven lystbetonte går tiden alt for fort. Det gjelder nok dere i lokallagene også - bærebjelkan i Sør Trøndelag Bondelag.

For en innsats dåkk vise på det lokale plan! Bondehjertet smelte heilt når man sitt å les om all aktiviteten og de gode møteplassan dåkk har brukt utallige tima på det siste året.

Dåkk møte politikera, e på arenaer for skole, barnehage og utdanningsmessa. Rekrutteringsarbeid i bøtter og spann dette. Dåkk stille på ledermøte, regionmøte, infomøte ang jordbruksforhandlingan på Skjetlein og andre møta/kurs vi i fylket arrangere.

Dåkk aksjonere som sagt godt når dåkk får beskjed om det. Vi finn dåkk i lokale media, både små og store saker. Gladsaker eller minner hyggelige saker.

Gode gjennomtenkte innspell t jordbruksforhandlingan serves og det fylles på med kommentara på QB det, det svares itj berre med et kryss. Det e bra!!

Dåkk har mang en kveld med sosiale arrangement pluss faglig påfyll. Nånn lag får nån vel tunge saker i fange av og t, det være sæ alt fra kampflybase på Ørlandet t nedbygging av god matjord i Orkanger (og andre plassa) for ny kyllingfabrikk. Eller ny E6 fra Trondheim og sørover eller nordover eller ein travbane i Malvika osv. Men dåkk står den av, og vi løyse utfordringan i lag. Det e så vektig det at dåkk tar kontakt med fylkeslaget om utfordringa e lita eller stor. For sammen bli vi slagkraftig og vi e her for dåkk.

Dåkk e limet i landbruksfamilien på lokalplan. Dåkk gjør rett å slett ein ubetalelig innsats. Æ kunna prata myttji om alt det dåkk gjør. Men no e det i hvert fall på sin plass med hyllest av dåkk.

TUSEN TAKK!!!

Så har Sør Trøndelag som fylke blitt historie. 1/1-2018 vart Sør Trøndelag fylke og Nord Trøndelag fylke til Trøndelag Fylke.

Trøndelag ligg først i løypa i regionreformen. Men i bondelagssammenheng står vi fortsatt som to sjølvstendige lag. Det er vel snart berre Bondelaget, Bonde- og småbrukerlaget, Bygdeungdomslaget og Bygdekvinnelaget som ikke har slått sæ sammen enno.

Men for bondelaget har det vært viktig å tenke på dåkk medlemman, at dåkk ska ha et eierforhold t veien videre i nye Trøndelag. Samhandling/ sammenslåing får ta den tida det trøng. Vi e jo tross alt et stort landbruksfylke og vi e bevisst å itj mist nåkka påvirkningskraft inn i representantskapet og årsmøte i Norges Bondelag. Men regionreformen e i gang og jobben mot ei ny rigging av både fylkeslag og Norges Bondelag har starta. Løfter vi hodet litt no, har vi nok stor påvirkningskraft på kordan det her bli løyst t d beste og vi får et slagkraftig Trøndelag på landbrukssida.

Det skrives mye nye planer for tida, og vi e på mange arenaer. Det tru æ e vektig med tanke på kos plass landbruket ska få i Trøndelag. Landbruket som e ei av viktias næringa ætte oljen å ei av de største næringan på landbasis. Oljen e itj framtida, men det e landbruket. Både med tanke på matproduksjon, sjølforsyning, matsikkerhet, beredskap, og itj minst med tanke på klima og miljø. Klimarådgivning på gårdsbasis ska gjør oss t de beste og de mest kunnskapsrike på derre punktet. Landbruket e framtida, mat må vi ha!!

Trøndelag ska bli ein stor og sterk region for matproduksjon. Her e både sjømat, landbruk og ein sterk foredlingsindustri. Grunnen som beredes no med meir samhandling med blå sektor tru æ e framtidsretta og smart. Sirkulærøkonomi og bioøkonomi e nok stikkord her. Vi ska itj stå å sjå inn i framtida vi ska værra med inn i den og form den ætte våres ønska.

Så samla sjett har Trøndelag over 20% av landbruksproduksjonen i Norge.
1/5 av melka produseres her.
Vi e økologisk foregangsfylke for kjøtt og melk.
Foredlingsindustrien e sterk.
Storfe og svin har gode produksjonsmiljø.
Stor på blå side. 6 av de 10 største kommunan på oppdrett høre t Trøndelag.
Stor på forskning, kunnskap og innovasjon.
Sitert Oi Trøndersk mat og drikke, står vi på hoppkanten til å ta posisjonen som Nord Europas Matregion.

Det e stort det. Men så har vi da også ein matfestival i Trondheim som alle bør opplev. Å stå i Ravnkloa å sjå på all dem fine grønnsakern som kjem inn med båt fra Frosta og gå ein runde i de mange mattelta på Torvet e ei reise i mat og matkultur æ tørs å påstå du itj finn andre plassa i verden. Her kjøpe du itj berre lokalprodusert mat. Her får du med produksjonshistorie, du får smakt på spesialiteta fra Røyrvik i nord t Oppdal i sør.

Men d e itj nåkka som kjem tå sæ sjøl.

Det e myttji godt arbeid, forutsigbarhet i politikken og langsiktig tenking og et minimum av medisinbruk som gjør at vi no produsere kanskje nåkka av verdens tryggeste mat.

Vi har jo ei dyrehelse i verdensklasse vi ska verra stolt av.

Men de siste åra har politikken begynt å endra sæ. Vi har hatt en blåblå regjering og no en blågrønn regjering som nok ikke skjønne behovet for den her forutsigbarheta.

Dem har ikke skjønt eller kanskje vil itj skjønn at den norske modellen vi har med tollvern, markedsbalansering, samvirke og jordbruksavtale gir stabile rammevilkår for bonden og stabil pris til forbruker.

Det må vi gjentatte ganga prøv å kommuniser ut, for ska vi ha et landbruk i kvar ei bygd i Trøndelag så må itj den norske modellen rokkeres med. Den e dønn vektig for den langsiktigheta vi trøng når vi investere mange milliona i ny byggingsmasse. Eller vi bygge på eksisterende bygg. Eller vi snakke rekruttering og muligheta for den yngre garde å få ein plass i næringa… Forutsigbarhet og trygghet må ha første prioritet.

Det e og ganske vektig at vi eie våre gårda, med et eierskap t gården og jorda rundt for vi et anna forhold t det vi driv med. Vi skjøtte det på anna vis og det gjør det enklere å drive god agronomi. God agronomi gjør jo å at vi kan øk produksjonan på egne avlinga som igjen gir oss større produksjona på norske ressursa.

Men jordbruksoppgjøret handle itj berre om bonden og dyra. Det handle å om dæ og mæ, om naboen og all andre…og sist, men itj minst om dem som kjem ætte oss…

Kjære politikera, ta ansvar for framtida!

Vi vil itj ha endring av jord og konsesjonsloven, fjerning av odelsloven og svekket importvern…og det gjelds itj for at vi i grunnprinsippet e mot endringa. Men vi e imot endringa for endringers skyld..

Vi sjer ka et landbrukt uten grensa har gjort med for eksempel Danmark. Der tjene finansselskap og banka 3 ganga meir på jordbruket enn ka næringa gjør sjøl og samtidig e danske bønder de mest forgjelda i Europa…

Nei sånn vil itj vi ha det. Vi vil ha et bærekraftig landbruk fra fjord t fjell her i Trøndelag, og resten av landet. Som produsere god, trygg og sikker mat inn i framtida.

Ellers må jordvernet nevnes også. Trøndelag er dessverre ein av versting-fylka på det området. Matjorda vårres må få et helt anna vern enn bare at regjeringa har satt et tak på landsbasis at det ikke ska nedbygges mer enn 4000 dekar fra 2020. Rekner vi om det for bare Trøndelag bli det ca 650 dekar i året..

I 2016 ble 1700 dekar lagt under asfalt og betong bare i gamle Sør-Trøndelag. Arealplaner for Trondheim kommune tar sikte på å bygge ned flere tusen dekar alene. Skal dette fylke alene fylle det nasjonale jordvernmålet?? Nei det kan vi ikke leve med. Det må svi langt mere i dag å benytte den beste matjorda vi har til andre formål enn matproduksjon. Vi trenger de arealene vi har for å opprettholde og øke den norske matproduksjonen. Vi har ikke mere matjord å miste. Trøndelag er et av de fylka som er mest avhengig av landbruket.. Vi må på banen tidligere i lokal arealforvaltning. Det e det ingen tvil om, og vi ska selvfølgelig følg opp jordflyttingsprosjektet på Orkanger. Det nye fylkesstyret skal avgårde å sjå på på torsdag.

Pels:

Litt som lyn fra klar himmel kom det fra regjeringa no etter jul beskjed om at dem vil gjennomfør styrt avvikling av pelsdyrnæringa fram til 1.1.2025 Ei næring som fikk grønt lys, ei bærekraftig utvikling og framtidsutsikter for 1 år siden. Vi spør oss sjøl, kordan kan ei næring mest livets rett berre for ein hesthandel på bakrommet på Jeløya. Det e ikke akseptabelt at ei næring bli ein hesthandel for at flerpartiregjering skal bli enig. Det her e ein avgjørelse vi ikke kan aksepter. Mobilisering er så absolutt satt i gang. Her i Trøndelag har vi Agdenes og Oppdal som er dem største pelsdyrproduserende kommunan. All honnør t lokallagslederne i både Oppdal Bondelag og Agdenes Bondelag som sammen med næringa sjøl og vi i bondelaget har jobba nitidig med herre i det siste for å snu politikera og likeså få dem t å skjønn ka den her næringa står for og ka den betyr som tilleggsnæring eller rett og slett som hovedinntekta på ein gård. Det har aldri skjedd før at ei næring har blitt avvikla sånn. Det her e ei næring som kanskje e ei av dem grønneste næringan vi har. Sirkulærøkonomi på sitt beste. Dyrevelferdsprogram e det også bestemt at dem ska ha og dem har mang gong stør oppfølging av mattilsyn og veterinær enn ka vi har i andre produksjona.

Den norske pelsdyrnæringa e rett og slett vektig for distriktslandbruket. Vi vil ha pelsdyrnæringa med videre som en del av det norske landbruket. Det ska vi fortsett å jobb for sammen med næringa sjøl. Vi har i overkant 200 familiedrevne gårder på pelssida. Den sysselsett ca 450 persona. Dem ska vi ha med videre også etter 2025.

På tampen må æ ta med nån bekymringa for melkeproduksjonen. Det har vårte prisa på melkekvota som ikke forsvare seg i det heletatt. Økonomien har fløtta sæ fra sjølve næringa og ligg i avvikling salg og utleie. Æ skjønne godt det spekuleres i herre når man sjer hvilke summa det her handle om. Leie du først ut kvoten din i en ti års periode og sell den ætterpå har du tjent verdien av den to gonga. Det her e ikke greit. Det spekuleres i markedet og prisan e så høg både på kjøp og leie at det hindre rekruttering inn i næringa. Ska ein ungdom både bygg nytt og evt kjøp/lei kvote har han itj en mulighet sånn som det e no. Privat salg og utleie kan ikke fortsett som no. Æ mein grep må taes her no. Årets jordbruksforhandlinga må prøv å få snudd den her texsasen.

Vi sjer også at andre produksjona hell på og når et tak. Vi har med punkta om det herre i våres innspell t jordbruksforhandlinga 2018.

Innspellet ligg i mappan dåkkers her i dag og vi har det på programmet seinar i dag.

Så vil æ avslutt med å skryt av den eminente stab vi har på servicekontoret.

Jon Gisle , Berit og Anne dåkk gjør en framifrå jobb. Seint å tidlig heng dåkk i stroppen for oss.

Tusen takk for at dåkk fortsatt hell ut.

Da vil æ ønsk oss alle lykke t i dag!!

Kari Åker, fylkesleder Sør-Trøndelag Bondelag